

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:

Dr. KISS PÁL.

Felelős szerkesztő:

ESPERTSIT JÁNOS.

Telefon szám 63.

Orvost a tanyákra.

Makó, szept. 10.

Néhány nappal ezelőtt arról írtunk, hogy e hó 17-én a tanyák között két helyen is megnyílik a postakézbetítő és gyűjtő állomás. Akkor egyben jeleztük azt is, hogy a tanyai postakézbetítő állomások létesítése a tanyán lakó polgároknak egyik legfontosabb érdekét képezi.

Örvendetes jelenség gyanánt tűnik fel mindenki előtt a tanyai postakézbetítő állomások létesítése. Mikor azonban ez az örvendetes jelenség feltűnik, ugyanakkor még igen sok hiány hangosan kiált felénk és követeli létesítését. Ilyen kérdés a tanyai orvosi állás rendszeresítése is.

Általában el lehet mondani, hogy Makóváros 33 ezer lakosából 5 ezer lélek állandóan a tanyán él. Nyáron és a nagyobb munkák idején 10 ezer ember van kint a tanyákon, elzárva a közszerűség mindazon eszközétől és intézményétől, melyek csak a városban lehetők fel.

A mi Makóváros közegészségügyi fejlődését illeti, ebben a hatóság jóvoltából csaknem ott vagyunk, mint a közegészségügyi törvények megalkotásakor voltunk. Más, hasonló nagy hatással bíró városokban már régen van a tanyákon orvos. Nálunk nincs.

Mintha a tanyák lakói mostoha gyermekei lennének ennek a városnak. Ők nem kapnak semmit. Még azt se, mit a törvény értelmében, mint adófizetők, joggal követelhetnek. Ilyen a tanyai orvosi állás rendszeresítése is. Valamikor kérték ezt már a tanyai polgárok a várostól, de minden alap nélkül elutasították a kérelmet.

A tanyai polgároknak most is meg volna a joguk megújítani kérelmüket, de viszont azt is állíthatjuk, hogy a hatóságnak meg kötelessége volna a tanyai orvosi állás rendszeresítése által gondos-

kedni a tanyai polgárok egészségéről minden kérelmezés és indítványozás nélkül is.

Nem szükséges a tanyai orvosi állás rendszeresítésének bővebb indokolása sem. Annyit azonban még is meg kell említeni, hogy vajjon ki tudja megmondani, hány emberi élet esik áldozatul annak, hogy betegség esetén a nagy távolság miatt, a télen a járhatatlan utak miatt nem juthat a kellő időben orvosi segélyhez? Egyik statisztikai kimutatás a gyermekek nagy halandóságának okául említi fel, hogy a tanyák lakói a központok nagy távolsága miatt későn jutnak orvosi segélyhez. Hát a balesetek, szülések és a betegségeknek e helyen a tér szűke miatt fel nem sorolható sokféle neme nem teszi-e szükségessé a tanyai orvosi állás rendszeresítését? Avagy ki tartja helyesnek, mikor egy munka közben sérült embert vagy bármilyen más beteget 3—4 órai távolságról, rossz lovakon, kocsin vontatnak be télen, de bármikor Makóra az orvoshoz? Nem helyesebb a tanyai orvosi állás rendszeresítése már azért is, hogy ne kelljen a tehetősebbnek előbb bejönni a városba, hogy nagy betegéhez innen orvost szállítson? Hát nem mindennapi-e, hogy szükséges a rögtön orvosi segély?

Bizonyára az eszmének vannak ellenségei is, de ezek korántsem a helybeli orvosok. Ők nagyon jól tudják, hogy szükséges az orvos a tanyákon. Ők nem féltik ettől kenyérüket, mert különben is silányul fizetik őket, ha a gyógykezelés végett a tanyákra viszik, de meg a jó fizetés esetén, esetleg itthon mulasztanak sokat és szenvednek anyagi kárt. Ők tehát nem ellenségei ennek az eszmének, mert ők első sorban a humanizmus szolgálatában állnak és mint ilyenek, csak támogathatják azt az eszmét, hogy a tanyákon mielőbb megfelelő gyógytárral orvosi állás rendszeresítsék.

Mi pedig azért vetettük fel ezt az eszmét, hogy felhívjuk rá a hatóság figyelmét és hogy éppen ebben az irányban tette serkentjük, mert az ilyen nagy fontosságú eszmének megvalósítása nagyobb horderejű, mint az akták szabályos elintézése. Nagyobb, mert ennek az eszmének mielőbbi megvalósítását sok ezer ember egészsége, élete követeli, parancsolja meg.

A bajai főispán.

Öt súlyos vád.

A „M. F. U.” tudósítójától.

Szabadka, szept. 10.

A Khuen-kormányának ugyan csak sok kellemetlensége van a főispánjaival. Az Erődy ügy még most is izgalmas, Zemplénben Meczner főispán körül támasztott zavarokat egy népsegítő akció, melynek tejfelét a maguk számára szedték le a zempléni urak, most pedig Baja város főispánja, ifj. Szemző Gyula körül kavardik botrány.

Emlékezetes, hogy hetekkel ezelőtt kinos eset történt Dubokán: a főispán fogságban tartott egy Wilhelm Kreuzig nevezetű bécsi kereskedőt, azután pedig csendőrökkel állítólagos zsarolás miatt letartóztatta Burnáty Pál okleveles gazdaszt, gazdasági intézőjét. A csendőrök Szabadkára kísérték be az intézőt az ügyességi fogházba, augusztus 10-én pedig átvitték a rendőrségre, aztán a vizsgálóbíróhoz, aki azonnal szabadonbocsátotta, nehogy még nagyobb botrány történjen a főispán törvénytelen ségéből.

Burnáty Pál most a szabadkai ügyességhöz följelentést adott be a főispán ellen hamis tanúzásra való rábírást, hamis vád és személyes szabadság megsértése miatt, sőt vádiratában kéri a főispán előzetes letartóztatását.

Munkában a főispán.

A följelentés elmondja, hogy a főispán kikérte Burnátyt a dubokai pusztájára, hogy végkielégítése ügyében egyezséget kössön vele.

— Ifju Szemző Gyula — írja a följelentő — velem alkudozásokba bocsátkozott és azt az ajánlatot tette, hogy követeléseim kielégítése fejében ad nekem 1000 koronát készpénzben azzal a kikötéssel, hogy ha két hónapon belül nekem állást szerez, úgy én tartozom az 1000 koronát neki visszaadni, ha azonban ezen két hónapon belül nekem

állást nem szerezne, akkor az 1000 korona az enyém marad. Szemző ajánlatát elfogadni késznek nyilatkoztam.

Amikor követeléseim összegére ifju Szemző Gyulával meg egyeztünk volna, azt kérdezte Szemző Gyula, hogy a Wilhelm Kreuzig bűntényben hogyan fogok vallani. Én kijelentettem, hogy csakis az igazat mondhatom el. Kijelenttem azonban ifju Szemző Gyulának, hogy vallomásomban, amennyire lehet, menteni fogom őt. Ekkor ifju Szemző Gyula a következő levelet diktálta le nekem:

„Méltóságos ifju Szemző Gyula főispán ur Duboka. A mai napon teljesen leszámoltunk és nekem semmi néven nevezendő követeléseim nincsen. Kötelezem magam ifju Szemző Gyulára nézve krompromittáló összes leveleket három nap alatt kiadni. Kelt Duboka, 1910 évi aug. 9-én.”

Ezt aláírtam és azt az annak irásánál jelen volt Gábor Győző, továbbá a behívott sztapári jegyző a leveleit előttemezték.

A letartóztatás.

Amikor minden megtörtént, Szemző hangosan, hogy a másik szobában lévők meghallják, elkiáltotta magát:

— Az intéző urnak adok ezer koronát azzal a kikötéssel, hogy köteles vagyok neki két hónap alatt neki állást adni, amennyiben két hónap alatt állást nem ad nek nek, az ezer korona az övé.

Belenyult a pénztárcájába, abból egy csomó pénzt kivett, annak lefizetését markirozta és elkiáltotta magát:

— Tessék uram!

Ezre a mellettük lévő szobából a főispán által az elfogatásomra főispáni hatalmával már előre berendelt és elrejtett két szuronyos csendőr jött elő, akiknek ifj. Szemző Gyula átadta a pénzt és akik engem ifj. Szemző Gyula parancsára letartóztattak.

Igy szól az intéző följelentése, melynek végén hamis tanúzásra és bűnpártolásra való rábírást, a zsarolás hamis vádját, a főispáni hatalommal való visszaélés és személyes szabadság megsértése miatt kéri az ügyességet, hogy a főispán ellen vádat emeljen.

Ezzel még nem elégszik meg Burnáty Pál, hanem előzetes letartóztatását is kéri a főispánnak, nehogy a tanukat betolyásohassa.

Igy fest most a botrány, mely dagad lent Baján Khuen főispánja körül.

— Az izraelita egyházból. A makói izraelita hitközség iskolaszéke, mint ma említettük, holnap, vasárnap délután 3 órakor Dózsa Sámuel dr. elnökielte alatt ülést tart.

Nyugdíjszabályzat.

Előterjesztés a hétfői közgyűlésen.

Makó, szept. 10.

A hétfőn tartandó városi közgyűlés tárgysorozatában több érdekes tárgy között egy régen vajdó és rendkívül fontos ügy szerepel a városi tiszti nyugdíjszabályzatnak a tervezete.

Körülbelül két-három héttel ezelőtt kiosztatta már Dr. Galambos Ignác a tervezetet a képviselőtestületnek a képviselő tagjai között a célból, hogy azt átnézve tanulmányozzák városatyáink. Hétfőn aztán a javaslatot közgyűlés elé terjeszi a polgármester.

Egy évtizede, mióta a városi tiszti nyugdíjszabályzat kérdése — mondhatni — állandóan napirenden van. Elő-elő terjesztették, de a képviselőtestület többsége eddig még mindig levette a napirendről a nélkül, hogy akármelyik tervezetnek is az érdemi tárgyalásába bocsátkozott volna.

Mi már sokszor kifejtettük álláspontunkat abban az irányban, hogy miképpen lehetne városi közigazgatásunkat helyesebb s egészségesebb működésébe terelni. Kifejtettük, hogy ennek az elérésében első sorban teljesen kvalifikált s minden tekintetben hivatása magaslatán álló tisztikar kellene. Ezt a tisztikart pedig csakis úgy nyernék meg, ha első sorban nyugdíjat biztosítanánk számára, amellyel pedig szolgálata idejére is tisztességes megélhetéséhez szükséges fizetést adnánk neki. Ha az ekként való berendezkedés emelne is kiadásainkat, bizonyosak vagyunk abban, hogy egy értelmes és lelkiismeretes tisztikar behozná a fölös kiadást. A mit veszítenénk a révén megnyernők a vámon.

Természetesen a mai tisztikart erre az esetre alaposan ki kellene rostálni, hogy úgy mondjuk — mustrálni.

Ugy hallik, hogy egyes város atyák most azzal szónokolnak a nyugdíjintézmény ellen, hogy a mostani tisztikar nem érdemel — nyugdíjat.

Nem veszik észre az így okoskodók, hogy e beszéddel éppen magok ellen hoznak fel hatalmas érvet. Gyenge a tisztikar, mert erre a javadalmazásra, a mi most van és a nyugdíj nélküliségre értékes erők nem kaphatók, de javítsák csak meg a fizetést és hozzák csak meg a nyugdíjazást, minden tekintetben helyt álló és a városnak minden munkájokkal használó tisztikart kapnak.

De persze a tisztújításnál aztán el kell maradnia mindenféle korcsmázásnak és pajtáskodásnak, hanem ki kell tenni a tiszt székéből azokat, a kik nem oda valók akármilyen koma, sógor vagy pajtás akarja is annak a benmaradását. Tessék a város érdekei felett minden melléktekintetek nélkül csak az igazság szerint lelkiismeretesen örködni s így cselekedni.

Be kell hozni a nyugdíj intézményt úgy, hogy tulajdonképpen csak a következő tisztújítás után lépjen hatályba. A ki akkor kibukik, annak semmi igénye se legyen, de aki újra benmarad, arra nézve a jogosultság már a megalkotástól kezdődjék.

A javaslat formájához nem szólunk most hozzá. Mődjában lesz a képviselőtestületnek a leg-helyesebb s legjobbat alkotni.

De meg kell csinálni a nyugdíjszabályzatot már most, hogy a hivatalos retortákon még idejében átmenve a jövő ciklusra már bizonyosan érvénybe lépjen.

—sl.—

Nagy Gyógyszertár a „Mégváltóhoz.” Aradi-utca.

Főtérhez közel.) Telefonszám 9.

NAPI HIREK.

Erzsébet királyné.

Ahányszor lepergeti az ősz a sárguló faleveleket és visszatér az elmulás fájdó érzetével a megdicsőült Erzsébet királyné meggyilkoltatásának napja, annyiszor ujul meg a hála, a szeretet, az imádat, mellyel a szent királyné fényes alakját a magyar nép körvészi.

Ma újból fordulója volt a gyásznapnak, ma újból megállapíthatjuk, hogy Magyarország védasszonya meghalt, de emléke örökké él.

— Szilvássy pénzügyigazgató a városi tanácsához. A mint annak idején megirtuk Szilvássy Alajost, pénzügyigazgatóságunk kiváló vezetőjét az új Khuen-Hédervary kormány nyugalomba helyeztette. A nyugdíjazott pénzügyigazgató 42 éven át szolgálta az államot olyan példaadóan, a mi különösen azokban a szakokban, melyet ő betöltött követésre méltó. Megadta a kincstárnak, a mi a kincstáré, de nem feledkezett el ezen funkciójában a népről se, megadta a népnek is, a mi a népé, a mi ezt is megilleti. A mindenneknél ridegebb finánciális törvényeknek sohase volt lélek nélkül való végrehajtó szolgálója, hanem azokkal szemben kötelességét szorgalmasan teljesítve, emberies érzéssel mindig szem előtt tartotta az adózó polgárság érdekeit és — igazait is. A helyről távozó pénzügyigazgató most bucsuzik hivatalától, a melyet mióta nyugdíjazták is még vezetett amiatt, mert eddig még nem volt kinek átadnia hivatalát. Makó város tanácsához a következő bucsulevelet intézte a nyugalmazott hivatalfőnök: „Tekintetes városi tanács. — Ő császári és apostoli királyi felsége Bad-Ishlben 1910. július hó 23 án kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy törvényes nyugdíjjal állandó nyugalomba helyeztessem. — A 42 évi állami szolgálatom idejéből közel heted fél év Csanádvármegyére esik. Ha működésem eredményes volt, a mit a Pénzügyminiszter ur ő exellentiaja felmentő és köszönő leiratában elismerni kegyeskedett, tagadhatatlan, hogy az elért sikereket nagy részben a Tekintetes tanács szives támogatásának, közreműködésének köszönhetem. Midőn a hivatalos érintkezés számai közöttünk immár megszakadtak, kedves kötelességemnek ismerem, jóindulatu, szives támogatásáért őszinte, meleg köszönetet nyilvánítani. — Makó, 1910. évi szept. 6. Szilvássy Alajos kir. tanácsos nyugalmazott kir. pénzügyigazgató.

temet nyilvánítani. — Makó, 1910. évi szept. 6. Szilvássy Alajos kir. tanácsos nyugalmazott kir. pénzügyigazgató.

— Istenítiszteletek a reformátusoknál. A református templomokban holnap, vasárnap az istenítiszteleteket a következő sorrendben tartják: az ó templomban délelőtt 9 és délután 2 órakor prédikál Nagy Károly lelkész az újtemplomban ugyanazon időközben Berecky László lelkész.

— Az állandó választmány ülése. Makóváros állandó választmánya ma délelőtt Galambos Ignác dr. polgármester elnökele alatt ülést tartott és a hétfőn tartandó városi közgyűlésnek tárgyait készítette elő.

— Olvasóinkhoz. Lapunk kiadóhivatala költséget nem kimél, csak hogy folyton szaporodó olvasóinknak igényeit minél jobban kielégíthesse. Hatalmas, teljesen új gyorsajót állított fel, melyet csak géperővel, motorral lehet hajtani, új betűket rendelt s a jövő vasárnap már nagyobb alakban, új köntösből fogunk megjelenni. A gép készen áll. Modern, hatalmas, gyönyörű példány. Egy hét múlva már onzta magából ujságunk ezreit. Az a meleg és rokonszenves pártolás, mellyel olvasóink bennünket elhalmoznak, fokozza és megkettőzi munkakedvünket s most az ősz beálltával sietünk régi erélyvel, de megújult munkakedvvel a mi szeretett közönségünk szolgálatára. Es ebben a munkánkban támogat a mi kiadóink, aki ezért az áldozatért is megérdemli a mi közönségünk pártolását.

— A város jövedelme. A legutóbbi tíz nap alatt piaci helyszékekből 439 korona 68 fillér folyt be. Ez az összeget a piaci helypénzszedő ma a város közpénztárába szállította be.

— A városi közkönyvtár kezelője. Makó város képviselőtestülete felelős szerkesztőnk indítványára legközelebbi közgyűlésében — tudvalevőleg — kimondotta, hogy a Juhász féle könyvtár alapul vétele mellett városunkban közkönyvtárt létesít. Közkönyvtári kezelővé dr. Galambos Ignác polgármester ma Czirbus Albert polgármesteri fogalmazót nevezte ki.

— A selyemtenyészés érdekében. A szegszárdi selyemtenyészési főfelügyelőség ma ártir Makóváros tanácsához, hogy a selyemtenyészés előmozdítása érdekében a munkásházák elé ingyen bocsát szederfákat a lakosok rendelkezésére.

— Duhaj hadkötelesek. Már mai számunkban irtunk arról, hogy a központi járás községei közül Makóra jövő ujonc-állítás kötelesek nem állottak oly józanon a mérték alá és botrányosan részeg viselkedésükkel a rendőrhatalóság beavatkozására is szükség volt. Ma hasonlót kell irnunk a földéaki legényekről. Névszerint a következők, Bagi Antal, Kovács Pál, Szabó Antal, Lajtos István, Gyetvai Lajos, Molnár János, Sándor József, Kovács József, Fűrác István, Beke Ferenc, Bakai Dezső, Kakulya György és Sőki György már a kora reggeli órákban bejöttek Makóra. Itt alaposan bepálinkáztak és olyan botrányosan viselkedtek magukat, hogy a rendőrhatalóság kénytelen volt ellenük az eljárást megindítani.

— Sorozás. A Makóra kirendelt sorozó bizottság ma délelőtt fejezte be a sorozást nálunk a központi járásbeli hadkötelesek megvizsgálásával. Ma sorozták ugyanis a földéaki, kiskirályhegyesi és nagymajláti legényeket. Számszerint 147 legény állott mérték alá. Ebből benmaradt katonának 31.

— Verekedő legények. Kaszaper puztán, a Scherer-féle matorban bál volt, amelyen a legények között szóváltás, majd bicskákkel verekedés támadt. A bicskázások hevében Asztalos Mihály tizenégy, Balog Gyula pedig huszonnyolc nap alatt gyógyult sérüléseket szenvedett. A királyi ügyészség Asztalos sebesülése miatt Ondrik József és Ondrik János, Balog sérülése miatt ugyanezek, továbbá Kostyalik György és Kostyalik Vilmos ellen emelt vádat. Vádoltak konokul tagadtak a bíróság előtt, amely a tagadás ellenére Kostyalik Vilmos kivételével a többiek bűnösségét megállapította. Ennek alapján Ondrik Józsefet hét havi és huszonkilenc napi, Ondrik Jánost hat havi és huszonkilenc napi, Kostyalik Györgyöt hat havi börtönre ítélte, Kostyalik Vilmost pedig fölmentette. A királyi ügyész Kostyalik Vilmos elítélése, Kostyalik György pedig a saját fölmentése iránt fölbehozta a szegedi királyi ítélőtáblához, amely azonban ma délelőtt helybenhagyta az elsőbíróság ítéletét.

— A kis főreg. A Teleky utcán, közel az ártyéki kuthoz egy ujságba burkolt kis csomagvonta ma délután magára a járó kelő emberek figyelmét. Hozzáulni senki sem mert. Talán azért, mert az ujságpapíron mintha átütött volna a vér. Főlemeini senki se merete, talán azért, mert aki azt eldobta, bünt, nagy bünt követett el. A csomagban ugyanis olyan kis főreg volt, melyről Kis József, a költő azt mondja: „szegény kicsi főreg nem tudott megnőni.” Törvényes vagy törvénytelen ölelésből származott kicsiny gyümölcs, ártatlan méhmagzat fekdűt élettelenül, véresen a csomagban. A gonosz szellemű némbor csak három hónapig türte magánál szerelme gyümölcsét. Már talán szégyent hozott volna viselőjére, azért büns uton elhajtotta azt magától. Lehet, hogy a kor hóbortos felfogása vitte rá valamely törvényes házasságban élő asszonyt és ez szabadtotta meg magát az anyaság gondjaitól. Erőszakos uton eltávolította azt, még mielőtt teljesen kifejődhetett volna és kitette az utcára véresen, pápírba burkolva. Itt találták meg a rendőrök, kik erélyesen nyomozták, hogy ki a lelketlen büntevő?

— Időjárás. Meteor írja: Szeptember 2 ik és 3 ik negyede már állandóbb jellegű időjárást ígér, különösen 11. és 19-ike között, ahol azonban 11. is meleg 19-ike pedig száraz jellegű. Ezt követőleg, de különösen a 21-iki változási napok hatáskörében várhatunk nagyobb változást, kiadóbb csapadékokkal, esetleg lehüléssel s követőleg igen változó idővel, amely aztán szeptember havának utolsó harmadát kitölti. Szeptember változási napjai 19—21—22—23—25—26—27-ikére esnek, amelyek közül a legerősebb hatásuak a 19—22. és 26-ikiak s így szeptember utolsó harmadán

igen változó, míg közép részén elég állandó jellegű száraz meleg időt ígér.

— **Felülízetés.** A papháti iskolánál 1910. szeptember hó 4-én tartott táncmulatságon az ártézi kut javára felülízetek: Idősb. Proska Gusztáv, Hinkó János Kiszombor, Penyák József, Galgóczi Mariska, Tóth Antal, Fekete Antal, ifj. Jenei Péter, Vaszelinov György 1—1 koronát, Kádár Juliska 1 korona 20 fillért, Kabók Mariska 60 fillért, Rákóczi Jánosné 50 fillért, ifj. Kusz József, Vajda János (180. szám), Bökönyi Rozika, Raffai Bálint, Raffai Ferenc 40—40 fillért, Kádár Eszti, Kádár Mariska, Bíró István, Bíró Mihály, Gardi László, Török Sándor 20—20 fillért, Török Imre 10 fillért, mely adományokért fogadják ez uton a rendezőség hála-köszönését.

— **Anyakönyvi hírek.** Házasságra jelentkeztek: Holcz József Balí Máriával, Fehér Imre Harcsás Viktóriával. — Házasságot kötöttek: Fodor Gergely Fezekas Eszter özv. Szűcs Istvánnal. — Elhaltak: Szalai Mária 11 napos, Mező Viktória 2 napos, Cseh István 25 napos, Máté Julianna özv. Szabó Lajosné 40 éves, Szilágyi Ferenc 8 hónapos korában.

— **Szép bajusz** nyerhető a *Lukács féle „Glória bajuszpedrő“* által mely az eddigi bajuszpedrőket minden tekintetben felülmúlja. A bajusz nevelő, ápolja szépen tartja ugyanarra, hogy rövid idő alatt az egész országban közkedvelt is lett Kapható fehér, barna, fekete színben 30 és 20 filléres dobozokban. Készül Makón az aradi-utcai gyógyszerészeti laboratóriumban. Ugyan ott a gyógyszer-tárban kapható.

A kivándorló halála

Hencz János tragédiája.

A „M. F. U.“ tudósítójától.

Makó, szept. 10.

Öt pecsételt vastag levél érkezett ma délelőtt a makói járásbíróhoz. *Chanilla* Antal járásbíró, a bíróság bontotta fel a sok pecsételt irást, a melyből a felbontás után német bírodalmi papír és nikkel pénz, márkák és pfeningek hullottak elő.

A hivatalos irás is előkerült a boríték alól, a melyből kitűnt, hogy a magyar királyi igazságügyminiszteriumból jött a küldemény. Hencz János hagyatékát küldi benne a miniszter azzal, hogy a pénzeket, az egyidejűleg ládában érkezett ingóságokkal együtt adja ki a makói járásbíró Hencz János örökösének.

A küldemény mögött egész tragédia rejlik, szegény Hencz Jánosnak a tragédiája.

Erdélyes fiatal sváb legény volt Hencz János Magyar-Csanádon. Napszámoskodással kereste kenyerét egészen addig, míg csak katonákhoz be nem rukkolt.

A katonaságtól hazajöve nem nagyon izlett neki a napszámoskodás. Gondolkozván, hogy merre változtassa a sorsát, elhatározta, hogy felcsap — borbélynak.

Közben meg is házasodott s ekkor még inkább sarkalta a vágy, hogy most már olyan existenciát teremtsen magának, a melylyel családját is könnyen eltarthassa.

23 éves volt már, de azért a mult esztendő elején egyik borbélyhoz inasnak állott be. Nem azzal a kikötéssel, hogy majd szabaduló levelet is kapjon, csak éppen hogy minél előbb megtanulja a borbély mesterséget. Gondolatai ugyanis már ekkor még messzebb jártak. Már ekkor tervbe vette, hogy mihelyt jól megtanulja a borbélymesterséget, azonnal utlevelet vált s ki megy Amerikába. Azt remélte, hogy ott hamarosan meggazdagodik a mesterségéből.

Ez év elejére ki is tanult. Mesterének 200 korona díjazást adott, a mért ilyen hamar kitanította. Mindjárt meg is váltotta az Amerikába szóló utlevelet s feleségét itthon elhelyezve, egy nedves téli napon elbucszott falujától s neki indult az Óceánon túl levő hosszú utnak.

Fiútnában az Észak-német-Lloyd társaság „Zieten“ hajóján Brémában szállt a vízre.

Pár napig hintázott vele az óriási vízi szörnyeteg s Hencz János boldogan szövögte rajta a jövő szép reményeit.

Azonban minden terv hiába való volt, a sors másként végzett. A hajó útján az északi szélesség 51 fok 42 perce és a keleti hosszúság 2 fok 22 perce közt Hencz János egyszerre csak a fedélzeten túltében lebukott helyéről és a következő percben már — halott volt. A hajó orvosa agyszélhűdést állapított meg. Szegény Hencz János addig törte a fejét a jövődjé megalapításán, míg egyszer csak agyvelőjének kis gépezete szétrobbant s mindenféle további gondolkodásnak, szép reménynek, jövődjének véget vetett.

A hajó vegyes népe leborult hogy imádkozzék s Hencz János holtestét lebecsátották a feneketlen tengerbe.

A hajó tovább ment. New-Yorkban kötött ki. Itt összeszedte a hajó parancsnoka a Hencz János podgyászát, átadta az osztrák-magyar konzulátusnak, a ki meg egyenesen igazságügyminiszteriumunkhoz küldte vissza, mint Hencz János — hagyatékát.

Ez a küldemény érkezett ma meg a makói járásbíróhoz. Itt majd leltározzák a hagyatékot s megállapítják, ki az örökös és annak azután kiadják.

18 dollár amerikai és 30 fillér magyar pénzt találtak a hagyatékban. A 18 dollárt német bírodalmi pénzben átváltották 75 márkával és 60 pfeninggel. Ehhez hozzáadták még a tengeri utárából a hajós társaság által visszaadott 70 márkát, az amerikai vonatjegy visszaadott 38 márkát és 25 pfening árát és a szintén visszatérített 17 márkát amerikai fejadót. Ezekből levonva a küldés, költségét tisztán 197 márkát 25 pfening, vagyis 232 korona 36 fillért küldtek ma be készpénz hagyatékot.

A pecsételt nagy levéllel jött ládában pedig egytől-egyig visszajött a cók-mók is, mit Hencz János magával vitt: egy vászoning, 3 alsónadrág, 2 tarka zsebkendő, 2 tarkaing, 1 pár csizma, 1 pár papucs, egy kabát, egy pár harisnya, 1 törülköző, 1 porcellán pohár, 1 zsebkés, 1 borotva szíjjal, 1 bugyellár, egy vászonzacskó, és egy dohánytartó.

Ezekből áll a hagyaték, a mit ki kell adni. A haláleset felvétel szerint egyetlen örököse van a szerencsétlenül járt kivándorlóknak, a felesége Higyisán Ilona, a ki most *Battonyán* lakik.

Ugy lehet majd Magyar-Csanádról is kerül majd örökösstárs. Elveszekednek majd a kis hagyatékban. Hencz János meg messze, a tenger színe alatt végtelen mélységben alussza örök gondatlan álmát.

A népszámlálás.

A városok fizetnek rá.

Makó, szept. 10.

A belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez az 1911. január elsei népszámlálás költségei ügyében körrendeletet intézett, amely megérkezett hozzánk is.

E szerint a népszámláláshoz szükséges nyomtatványokat az állam szolgáltatja, azonban a kérdőpontok kitöltéséről a községek saját költségükön hitelesek gondoskodni.

Ehez képest a számláló biztosoknak, továbbá az összeírási munkálatok felülvizsgálatával megbízandó községeknek díjazása a fuvar- és egyéb költségek a várost fogják terhelni. A községeknek, illetve a városoknak kell viselniük a számlálóbiztosoknak és a községi, vagy körjegyzőnek és egyéb népszámlálási felülvizsgálóknak járó díjakat és megtérítéseket, a népszámlálás végrehajtásánál igénybevetett egyéb közreműködő munkások díjazását, a tölvételi lapok és iverk kitöltésénél fölmerülő irodai kiadásokat, csomagolási anyag betérjesztése körül fölmerülhet kiadásokat.

A választói reform céljaira szükséges adatok kitöltéséért az államkincstár fogja megfelelő külön díjazásban részesíteni a számlálóbiztosokat és fölülvizsgálókat.

A községek terhére eső költség fedezéséről az 1911. évi községi, illetve városi költségvetési előirányzatokban gondoskodni kell. A belügyminiszter föl hívja a hatóságokat, hogy az 1911. évi költségvetési előirányzatnak előkészítésénél az említett népszámlálási kiadásokra tekintettel legyenek.

Szerkesztői üzenet.

M. F. urnak Helyben. Cikkét keddi számunkban fogjuk közölni.

Nagy Ferenc tanyai tanító méhészetiéből az idén termelt akác, tarlóvirág **MÉZ** 1—3 ki és vegyes **E L A D Ó.** 50 kilogrammon felüli vételnél árkedvezmény. Üveg beszerzési árban számítatik. Megrendeléseket elfogad 000 000 000 00

Biró Albert

tanító. Vörösmarty-u. 2888. szám. (Papp Miklós kereskedő háza.)

Tanuló leányok

oo felvétetnek a oo

Pesti vasalónőnél

Ráday utca 24. szám.

A Rákosi-uttfélen egy tagban lévő 12 katasztrális hoid ugar földemet oo örök áron, szabadkézből oo

ELADOM.

ooo Értekezni lehet: ooo

Erdei Ferencz

tulajdonossal Gróf Vay-utca 235. szám alatt.

Uri lakás

4 szobával, zárt folyószóval

oo s több melléképülettel oo

szabad-

kézből **eladó.**

ooo Értekezni lehet: ooo

Szilágyi Péter

tulajdonossal. I. ker. Hajnal-

oo utca 17. szám. oo

Szerkesztőség: Hajnal-utca 13.

Kiadóhivatal: Kazin czy-utca 3.

Szabó üzlet megnyitás!

Van szerencsém egy a helybeli, mint a vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy Makón, Desseswffy tér 13. szám alatt, a *Makói Ujság* ujonnan épült bérházában a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

férfi-szabó divattermet

nyitottam, melyet a legújabb divatu angol és honi gyártmányu, finom szövetekből rendeztem be.

Miután szakképzettségem egy a főváros, mint több nagyobb városokban sajátítottam el, főtörökvésem oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönség legkényesebb igényeit is kielégíthessem és a nagy közönség ne legyen ráutalva, hogy modern ruhaszükségeit nagyobb városokban szerezzék be.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok mély tisztelettel

Ifj. Antal József,

uri szabó.

Legújabb, modern divat-szabás!

Pontos és szolid kiszolgálás!

